

ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی (۱)

در درس‌های گذشته خواندید که نهضت اسلامی از سال ۱۳۴۱ به رهبری امام خمینی (ره) آغاز شد و سرانجام، در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ به پیروزی رسید و حکومت پهلوی سقوط کرد. از فردای پیروزی انقلاب تلاش برای تحقق شعار «استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی» با رهبری حکیمانه امام شروع شد.

همه‌پرسی نظام جمهوری اسلامی ایران در فروردین ۱۳۵۸

برپایی نظام جمهوری اسلامی

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، شورای انقلاب و دولت موقت مأمور شدند تا ضمن اداره امور کشور، اقدامات لازم را برای تأسیس نظام سیاسی جدید انجام دهند. مردم ایران در روزهای ۱۰ و ۱۱ فروردین ۱۳۵۸، با شرکت گسترده در یک همه پرسی، با اکثریت ۹۸/۲ درصد به جمهوری اسلامی رأی مثبت دادند. چند ماه بعد، مجلس خبرگان قانون اساسی با رأی ملت تشکیل شد و قانون اساسی جدید را نوشت. مردم ایران از طریق همه پرسی، قانون اساسی جمهوری اسلامی را تأیید کردند. سپس انتخابات ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی برگزار شد. براساس قانون اساسی جدید، شورای با عنوان شورای نگهبان تشکیل شد تا ضمن جلوگیری از تصویب قوانین مغایر با احکام اسلام و اصول قانون اساسی، بر انتخاب مجلس خبرگان رهبری، ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی نظارت کند. در کنار این تلاش‌ها، نهادهای انقلابی به فرمان امام شکل گرفتند. ابتدا کمیته انقلاب اسلامی به منظور برقراری نظم و امنیت و پس از مدتی، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی برای حفاظت از انقلاب و کشور ایجاد شدند. سپس نهادهای دیگری مانند جهاد سازندگی با هدف سازندگی کشور و خدمت به روستاییان، کمیته امداد امام خمینی به منظور حمایت از محرومان، نهضت سوادآموزی به قصد گسترش سواد و دانش و بسیج مستضعفان برای دفاع از انقلاب و میهن تأسیس شدند.

توطئه‌ها و تلاش‌های دشمنان

انقلاب اسلامی ایران، دست ابرقدرت‌ها و دولت‌های استعمارگر را از ایران کوتاه کرد و با آگاه ساختن سایر مسلمانان از قدرت اسلام، منافع استعمارگران و زورگویان را در بسیاری از نقاط جهان و مخصوصاً در کشورهای اسلامی به خطر انداخت؛ به همین دلیل، پس از پیروزی انقلاب توطئه‌های دولت‌های استعمارگر و زورگو علیه انقلاب اسلامی شروع شد. آنها برای شکست انقلاب و مایوس کردن مردم، اقدامات بسیاری را به شکل‌های گوناگون انجام دادند؛ از جمله:

الف) ایجاد اغتشاش و ترور: در ابتدا، مزدوران بیگانه که مردم آنها را گروهک می‌نامیدند، در برخی مناطق کشور به ایجاد ناامنی و اغتشاش پرداختند. آنها قصد داشتند با به راه انداختن جنگ داخلی کشور را تجزیه کنند. آنان حتی اموال و دارایی‌های خصوصی و عمومی را نیز مورد تجاوز قرار دادند. خرمن‌های روستاییان را به آتش کشیدند و لوله‌های نفت را منفجر کردند. دیگر اقدام

جنایت کارانه گروهک‌های ضد انقلاب، ترور شخصیت‌های مذهبی و سیاسی و حتی مردم عادی بود. روحانیان سرشناس و انقلابی مانند استاد مطهری، آیت‌الله دکتر بهشتی، امامان جمعه شهرهای تبریز، کرمانشاه، شیراز و یزد (شهادی محراب) و صدها تن از مسئولان عالی‌رتبه سیاسی و فرهنگی کشور از جمله محمدعلی رجایی (رئیس‌جمهور)، دکتر محمدجواد باهنر (نخست‌وزیر) و...، بر اثر اقدامات تروریستی و جنایتکارانه گروهک‌های ضد انقلاب و منافق به شهادت رسیدند. آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز بر اثر اقدامات تروریستی این گروهک‌ها به شدت مجروح شد.

شهید آیت‌الله دکتر بهشتی رئیس دستگاه قضایی کشور که به همراه ۷۲ تن از یارانش بر اثر انفجار دفتر حزب جمهوری اسلامی توسط منافقین (مجاهدین خلق)، در ۷ تیر ۱۳۶۰ به شهادت رسید.

شهید محمدعلی رجایی، رئیس‌جمهور که به همراه شهید باهنر، نخست‌وزیر بر اثر انفجار دفتر نخست‌وزیری توسط منافقین (مجاهدین خلق) در ۸ شهریور ۱۳۶۰ به شهادت رسید.

ب) جاسوسی و تجاوز نظامی: سفارت امریکا در ایران، در ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی به پایگاه جاسوسی و حمایت از گروهک‌های ضد انقلابی تبدیل شده بود؛ به همین دلیل، دانشجویان پیرو خط امام آنجا را تسخیر کردند و تعدادی از مأموران دولت امریکا را به گروگان گرفتند. دانشجویان از دولت امریکا خواستند از دخالت در امور داخلی ایران خودداری کند و شاه فراری را تحویل دهد. امریکا به بهانه نجات گروگان‌ها، به ایران حمله نظامی کرد، اما هواپیما

و هلیکوپترهای جنگی آن کشور در صحرای طبس گرفتار طوفان شن شدند و نیروهای امریکایی با تحمل تلفات و خسارت فرار کردند.

صحرای طبس؛ مدفن هلیکوپترها و هواپیماهای امریکایی

پ) **تحریم اقتصادی** : دولت امریکا مدتی بعد از اشغال سفارت امریکا روابط سیاسی خود را با ایران قطع و تمامی اموال و دارایی‌های ایران را در آن کشور مصادره کرد، به دنبال آن شرکت‌های امریکایی و غیر امریکایی از داد و ستد با ایران منع شدند. این تحریم‌ها تاکنون، که بیش از سی سال از پیروزی انقلاب اسلامی می‌گذرد، هم چنان تداوم داشته، اما نتوانسته است در حرکت انقلاب به سمت قله‌های پیشرفت و ترقی مانعی ایجاد کند.

دوران دفاع مقدس ملت ایران (۱۳۶۷-۱۳۵۹)

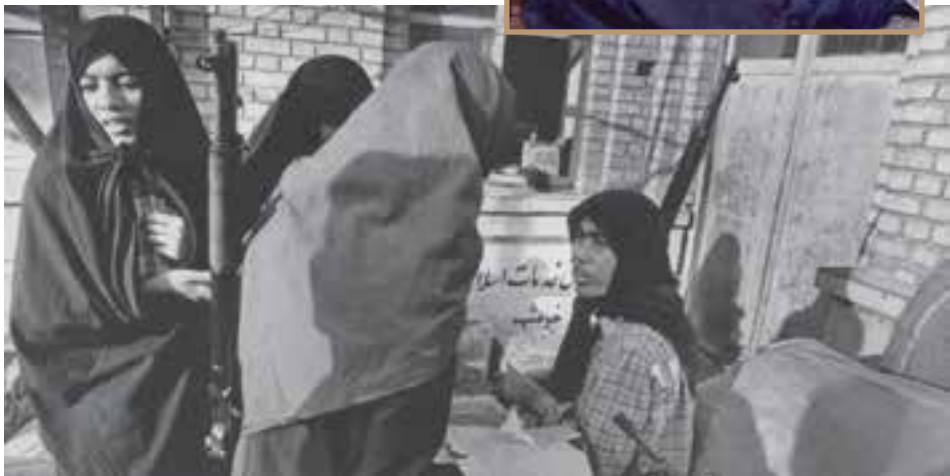
تجاوز رژیم بعثی عراق به ایران : جنگ تحمیلی یکی از توطئه‌های بزرگ دشمنان علیه جمهوری اسلامی ایران بود. در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹، صدام، رئیس رژیم بعثی عراق، با حمایت برخی کشورها از جمله امریکا، فرمان جنگ با ایران را صادر کرد.

در شرایطی که نیروهای نظامی ایران درگیر فتنه و آشوب گروهک‌های ضد انقلاب بودند، ارتش

صدام با تجاوز به مرزهای غربی و جنوب غربی ایران، مناطقی از استان‌های خوزستان، ایلام، کرمانشاه و کردستان را اشغال کرد. مجامع بین‌المللی از جمله شورای امنیت سازمان ملل متحد که مسئول حفظ امنیت و صلح جهانی است، در مقابل این تجاوز و نقض آشکار مقررات بین‌المللی، سکوت کردند. ایستادگی مرزنشینان در برابر متجاوزان: اگرچه در آغاز جنگ تحمیلی، نیروهای مسلح ایران، امکان و آمادگی کامل برای مقابله با نیروهای بعثی را نداشتند اما عشایر، روستاییان و شهرنشینان مرزنشین، دلاورانه و با کمترین سلاح و امکانات در برابر یورش ارتش بعثی عراق که به پیشرفته‌ترین سلاح‌ها مجهز بود، ایستادند و جان خود را فدای میهن خویش کردند. مردم مظلوم خرمشهر اعم از زن و مرد، سی و چهار روز خیابان به خیابان و کوچه به کوچه در مقابل هجوم تانک‌های عراقی تا آخرین قطره خون خویش جنگیدند. در آبادان پایداری و رشادت نیروهای مردمی مانع سقوط شهر به دست دشمن شد.

فرنگیس حیدرپور، شیر زن گیلان غربی که در ابتدای جنگ تحمیلی شجاعانه با تبر به نیروهای صدام یورش برد و با کشتن یک نفر از آنان، نفر دوم را به اسارت گرفت.

سوم مهر ۱۳۵۹، مسجد جامع خرمشهر: آمادگی زنان و دختران برای دفاع از شهر

عزیمت داوطلبانۀ مردان ایران زمین به جبهه

بسیج ملت برای مقابله با متجاوزان : مردم مؤمن و میهن دوست ایران نمی توانستند نظاره گر تجاوز بیگانگان به سرزمین خود باشند؛ از این رو، وقتی امام خمینی ملت را به دفاع از کشور و انقلاب فراخواند، مردان ایران زمین از نوجوان سیزده ساله تا پیرمرد کهن سال، داوطلبانه عازم جبهه های جنگ تحمیلی شدند. آنان با فداکاری و تثار جان خویش، حماسه جاودانی را در تاریخ ایران خلق کردند. نوجوانان شهیدی چون حسین فهمیده، بهنام محمدی و سهام خیام به اسطوره های مقاومت و از جان گذشتگی ملت ایران معروف شدند. مردم ایران علاوه بر شرکت داوطلبانه در جبهه ها، با اهدای کمک های مالی نیز رزمندگان را یاری می رساندند. زنان ایرانی نیز در دفاع از مرز و بوم خویش نقش مؤثری داشتند؛ آنان افزون بر اینکه شرایط را برای حضور مردان در جبهه فراهم می کردند، در پاره ای از فعالیت های پشت جبهه مانند مداوای مجروحان جنگی سهیم بودند.

اسطوره‌های شجاعت و ایثار

شهیده سهام خیام (۱۳۴۷-۱۳۵۹)

دختری از هویزه که حضور اشغال‌گران بعثی را در خاک ایران زمین تاب نیاورد و با شجاعت تمام در مقابل آنان ایستاد. این شیردختر ایرانی در جریان پرتاب سنگ به سوی صدامیان در شهر هویزه، به تاریخ ۴ مهر ۱۳۵۹، هدف تیر مستقیم دشمن قرار گرفته، به شهادت رسید و همان‌جا به خاک سپرده شد.

شهید بهنام محمدی (۱۳۴۵-۱۳۵۹)

نوجوان خرمشهری که پس از شروع جنگ تحمیلی و ورود نیروهای بعثی به خرمشهر، حاضر به ترک شهر نشد. نزدیک به یک ماه خیابان‌ها و کوچه‌های آن شهر، شاهد و ناظر بی‌باکی، رشادت و ایثار بهنام بود. سرانجام این شیر پسر خوزستانی در ۲۸ مهر ۱۳۵۹، چند روز قبل از سقوط خرمشهر به دست دشمن، بر اثر اصابت ترکش‌های خمپاره پر کشید. پیکر مطهر او در قطعه شهیدای گمنام مسجد سلیمان آرام گرفته است.

شهید محمدحسین فهمیده (۱۳۴۶-۱۳۵۹)

محمدحسین در شهر قم به دنیا آمد و در همان شهر و سپس در شهر کرج پرورش یافت و درس خواند. پس از آغاز جنگ تحمیلی، خود را به مناطق جنگی رساند و یک بار مجروح شد، اما پس از بهبودی دوباره به خط مقدم جبهه بازگشت و سرانجام در ۲۷ مهر ۱۳۵۹ در حوالی ایستگاه راه‌آهن خرمشهر، جان خویش را فدای اسلام و ایران کرد تا از پیشروی تانک‌های دشمن جلوگیری کند. پیکر پاک او در بهشت‌زهرای تهران به خاک سپرده شد.

مسجد جامع خرمشهر، لحظاتی پس از آزادی از اشغال دشمن

آزادسازی مناطق اشغالی : نبرد رزمندگان ایرانی برای بیرون راندن متجاوزان بعثی از خاک ایران، به طور جدی، از مهرماه ۱۳۶۰ شروع شد. ابتدا نیروهای متحد بسیجی، سپاهی و ارتشی به فرمان امام، آبادان را از محاصره نجات دادند، سپس در عملیات فتح المبین، بخش وسیعی از سرزمین‌های اشغالی خوزستان را آزاد کردند. بعد از آن، در عملیات بیت المقدس که به فاصله کمی پس از عملیات فتح المبین انجام گرفت، خرمشهر بعد از ۱۸ ماه اشغال، روز سوم خرداد ۱۳۶۱ آزاد شد.

حمله دشمن بعثی به مناطق مسکونی و غیر نظامی : ارتش صدام که از مقابله با رزمندگان اسلام ناتوان بود، ناجوانمردانه با هواپیما و موشک به شهرها و روستاها حمله کرد. صدها موشک به شهر مقاوم دزفول اصابت کرد و هزاران بمب بر روی مدارس، بیمارستان‌ها و منازل مسکونی در شهرهای مختلف ریخته شد. عده زیادی از هموطنان غیر نظامی ما در اثر این حملات به شهادت رسیدند. نیروهای صدام همچنین در طول دوران جنگ تحمیلی، برخلاف مقررات بین‌المللی، بارها از بمب‌های شیمیایی علیه رزمندگان و حتی غیر نظامیان، به خصوص مردم کردستان ایران و عراق استفاده کردند.

پایان جنگ تحمیلی : سرانجام، پس از ۸ سال پایداری و دفاع مقدس ملت ایران، با پذیرش قطعنامه سازمان ملل متحد از سوی دولت ایران و اعلام آتش‌بس، جنگ تحمیلی پایان یافت. دو سال بعد، آزادگان ایرانی از اسارت رژیم بعثی عراق آزاد شدند. صدام به هیچ‌یک از هدف‌های جنگ افروزان خود دست نیافت و توانست یک وجب از خاک سرزمین ما را تصاحب کند.

ورود آزادگان به میهن اسلامی

● خلیج فارس، نامی به درازای تاریخ کهن ایران زمین

نام خلیج فارس یکی از کهن‌ترین نام‌های جغرافیایی جهان است. از زمان ورود آریاییان به ایران در چندین هزار سال پیش، پهنه‌آبی نیلگون جنوب فلات ایران، خلیج فارس نامیده شد و همواره به این نام شناخته می‌شده است.

علاوه بر مورخان و جغرافی‌دانان یونانی و رومی، نویسندگان عرب کتاب‌های تاریخی و جغرافیایی نیز همیشه عنوان خلیج فارس را به کار برده‌اند. در تمام منابع و آثار معتبر آسیایی، اروپایی و آمریکایی و همچنین اسناد و مدارک رسمی و بین‌المللی نیز عنوان خلیج فارس درج شده است.

نخستین بار نمایندگان سیاسی دولت انگلستان در شیخ‌نشین‌های عرب تحت سلطه خود از عنوان جعلی خلیج عربی استفاده کردند. آنها با فریب‌کاری و بر اساس منافع استعماری خود این عنوان جعلی را به اعراب آموختند.

یکی از هدف‌های شوم صدام از تحمیل جنگ بر ایران، محدود کردن نفوذ سیاسی و اقتصادی ایران در خلیج فارس بود.

- ۱- دلایل دشمنی و توطئه‌های امریکا علیه انقلاب اسلامی ایران چیست؟
  - ۲- به سه مورد از اقدامات گروهک‌های ضد انقلاب علیه مردم و نظام جمهوری اسلامی اشاره کنید.
  - ۳- چرا دانشجویان پیرو خط امام سفارت امریکا را تسخیر کردند؟
  - ۴- دو مورد از عملیات‌های آزادی بخش رزمندگان اسلام را با نتایج آن ذکر کنید.
  - ۵- رویدادهای زیر را که مربوط به استقرار نظام جمهوری اسلامی است، به ترتیب زمان وقوع مرتب کنید.
- انتخابات اولین دوره ریاست جمهوری (.....)، همه‌پرسی قانون اساسی (.....)،
 انتخابات اولین دوره مجلس شورای اسلامی (.....)، همه‌پرسی نظام جمهوری اسلامی
 (.....)، تدوین قانون اساسی (.....) و تشکیل مجلس خبرگان قانون اساسی
 (.....).
- ۶- جدول زیر را کامل کنید.

هدف از تأسیس	عنوان نهاد انقلابی
.....	کمیته انقلاب اسلامی
کمک به محرومان	.....
.....	جهاد سازندگی
کاهش بی‌سوادی	.....
دفاع از کشور و انقلاب اسلامی	.....

فعالیت تکمیلی

— درباره نقش نوجوانان ایرانی در دفاع مقدس مقاله‌ای تهیه کنید.

ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی (۲)

رحلت امام خمینی (ره)

امام خمینی پس از عمری مجاهدت علمی و مبارزه سیاسی برای سربلندی اسلام و استقلال ایران، سرانجام در ۱۴ خرداد ۱۳۶۸ به رحمت ایزدی پیوست. میلیون‌ها نفر پس از یک تشییع بی نظیر، پیکر ایشان را در بهشت زهراي تهران به خاک سپردند. امام، انقلابی را آغاز و رهبری کرد که به قول حضرت آیت الله خامنه‌ای «در هیچ کجای جهان بی نام او شناخته شده نیست».

وداع جان‌سوز ملت با رهبر و امام خویش

حضرت آیت الله سیدعلی خامنه‌ای مقام معظم رهبری

انتخاب حضرت آیت الله خامنه‌ای به رهبری انقلاب اسلامی

پس از ارتحال امام خمینی، مجلس خبرگان رهبری با انتخابی هوشمندانه و به موقع آیت الله سیدعلی خامنه‌ای را به رهبری انقلاب برگزید و امید و آرزوهای دشمنان را برای شیطنت و توطئه علیه انقلاب اسلامی، پس از رحلت امام خمینی (ره) به یأس مبدل کرد. ایشان از ابتدای نهضت اسلامی، پشت سر امام در صف مبارزه با رژیم پهلوی قرار داشت، پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز مسئولیت‌های مختلفی را برعهده گرفت و برای دو دوره متوالی، با رأی مردم ایران، به ریاست جمهوری برگزیده شد. آیت الله خامنه‌ای از زمان انتخاب شدن به مقام رهبری، همواره بر حفظ و تداوم آرمان‌های انقلاب اسلامی و راه امام خمینی تأکید و توجه جدی داشته است. ایشان با درایت و هوشمندی نظام اسلامی را هدایت و توطئه‌های دشمنان خارجی و عوامل داخلی آنان را خنثی کرده است. تبعیت مردم ولایتمدار ایران اسلامی، نقش مؤثری در توفیق رهبری و پیشبرد اهداف انقلاب اسلامی داشته است.

دستاوردهای انقلاب اسلامی

الف) فرهنگی

۱- تقویت بُعد معنوی: هدف اصلی نهضت اسلامی به رهبری امام خمینی، احیای ارزش‌های اسلامی و نجات انسان‌ها از فساد و بی‌بند و باری بود. اساس مبارزه امام خمینی بر تقویت فرهنگ اسلامی و اجرای کامل احکام اسلام قرار داشت. امام ایجاد حکومت اسلامی را برای تحقق این هدف فرهنگی دنبال می‌کرد.

۲- شکوفایی علمی: انقلاب اسلامی علاوه بر تقویت بنیان‌های معنوی جامعه، موجب شکوفایی علم و دانش نیز شد. نرخ بی‌سوادی در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی به‌طور چشمگیری کاهش یافت؛ تحصیلات دانشگاهی رشد و توسعه بسیاری داشته است و در رشته‌های مختلف علمی و فنی، به ویژه دانش پزشکی پیشرفت و موفقیت‌های زیادی حاصل شده است. دانشمندان جوان ایرانی با وجود فشارها و تحریم‌های آمریکا و هم‌بیمانانش، دانش هسته‌ای بومی و چرخه کامل سوخت هسته‌ای را بنیان نهادند؛ مراحل تهیه سوخت هسته‌ای از اورانیوم، بسیار پیچیده و ظریف است. دانش انجام این کار از

افتخار آفرینی مستمر دانشمندان جوان ایرانی

دانش‌های تخصصی و بسیار پیشرفته‌ای است که تنها کشورهای بزرگ صنعتی به آن دست یافته‌اند. افزون بر آن دانش‌آموزان و دانشجویان ایرانی مکرر در المپیادهای جهانی مدال‌های علمی متعددی را از آن خود کرده‌اند. آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر فرزانه انقلاب، همواره جوانان ایرانی را به تولید علم و فناوری تشویق و ترغیب می‌کند و علم را زیربنای استقلال و اقتدار سیاسی و اقتصادی برمی‌شمارد.

(ب) سیاسی

- ۱- کسب استقلال سیاسی: یکی از دلایل وقوع انقلاب اسلامی، وابستگی رژیم پهلوی به دولت‌های خارجی و در رأس آنها آمریکا بود. ایستادگی در برابر قدرت‌های زورگو و جلوگیری از دخالت آنان در امور داخلی ایران، یکی از دستاوردهای ارزشمند انقلاب اسلامی است.
- ۲- مشارکت ملت در اداره امور کشور: یکی دیگر از دستاوردهای انقلاب اسلامی، مشارکت حقیقی مردم در اداره کشور است. رئیس‌جمهور و نمایندگان مجلس شورای اسلامی، مجلس خبرگان رهبری و شورای شهر و روستا با رأی مستقیم مردم انتخاب می‌شوند. بالاترین مقام کشور، یعنی رهبر، نیز توسط نمایندگان مردم در مجلس خبرگان رهبری برگزیده می‌شود.

میزان رأی ملت است (امام خمینی)

صنایع نفت و گاز پارس جنوبی در استان بوشهر، مظهر توانمندی و عزم راسخ ملت ایران برای سازندگی ایران

پ) اقتصادی

هنگامی که انقلاب اسلامی پیروز شد، کشور ما از لحاظ اقتصادی وابستگی شدیدی به خارج داشت؛ عمده کالاهای مصرفی از جمله مواد غذایی، از خارج وارد می‌شد. انقلاب اسلامی با ترویج روحیه خودباوری و تشویق تولید ملی موجب پیشرفت اقتصادی در بسیاری از زمینه‌ها شده است. امروز با گذشت بیش از سه دهه از پیروزی انقلاب اسلامی، ایران تقریباً در تولید محصولات غذایی به خودکفایی رسیده است؛ همچنین، در زمینه صنایع تسلیحاتی، خودروسازی، فولاد و پتروشیمی نیز گام‌های بلندی برداشته شده است؛ در زمینه عمران و آبادی نیز کارهای بزرگی انجام شده است؛ تقریباً به تمام روستاها برق‌رسانی شده و بیش‌تر آنها از خدمات آب لوله‌کشی، تلفن و راه‌های ارتباطی آسفالت‌ه بهره‌مند شده‌اند. شهرها نیز آباد و توسعه یافته‌اند و از نعمت گاز شهری برخوردار شده‌اند.

پرسش و جست و جو

- ۱- دستاوردهای علمی انقلاب اسلامی را در دو سطر توضیح دهید.
- ۲- انقلاب اسلامی در زمینه سیاسی چه دستاوردهایی داشته است؟
- ۳- دستاوردهای انقلاب اسلامی را در حوزه اقتصادی در سه سطر خلاصه کنید.

فعالیت تکمیلی

- درباره تأثیر اندیشه و شخصیت امام خمینی (ره) بر جهان اسلام پژوهشی کوتاه انجام دهید.

.....

.....

.....

.....

فهرست کتاب‌های مناسب و مرتبط با محتوای درسی

ردیف	نام کتاب	مؤلف / مترجم	ناشر	سال انتشار
۱	از مجموعه روزهای خدا - زیر بار ستم نمی‌کنیم زندگی	حمیدرضا شاه‌آبادی	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۱۳۸۰
۲	از مجموعه روزهای خدا - درود بر برادر ارتشی	حمیدرضا شاه‌آبادی	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۱۳۸۰
۳	از مجموعه روزهای خدا - در طلوع آزادی...	حمیدرضا شاه‌آبادی	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۱۳۸۰
۴	از مجموعه روزهای خدا - ... و حرکت آغاز می‌شود.	حمیدرضا شاه‌آبادی	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۱۳۸۰
۵	از مجموعه روزهای خدا - نماز سبز	حمیدرضا شاه‌آبادی	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۱۳۸۰
۶	از مجموعه روزهای خدا - بیز بوشاهی استمیرخ (ما این شاه را نمی‌خواهیم)	حمیدرضا شاه‌آبادی	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۱۳۸۰
۷	از مجموعه روزهای به یادماندنی - آخرین هجرت	مجید ملامحمدی	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۱۳۸۰
۸	از مجموعه روزهای به یادماندنی - سقوط خرمشهر	محمد جوانبخت	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۱۳۸۰
۹	از مجموعه روزهای به یادماندنی - هجوم	احمد دهقان	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۱۳۸۰
۱۰	از مجموعه روزها و یادها - اشغال	محسن مؤمنی شریف	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۱۳۸۰
۱۱	چهره‌های درخشان - قائم مقام فراهانی	محمود برآبادی	قربانی	۱۳۸۰
۱۲	حکایت پایدار - زندگی شیخ فضل‌الله نوری	محسن مؤمنی شریف	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۱۳۸۱
۱۳	دانستنی‌های انقلاب اسلامی - اصطلاحات، تعبیرات و عناوین	مرجان فولادوند	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۱۳۸۷
۱۴	دایرةالمعارف انقلاب اسلامی، ویژه نوجوانان و جوانان	دفتر ادبیات انقلاب اسلامی	سوره مهر	۱۳۸۴
۱۵	راز درخت سیب	یعقوب توکلی	معارف	۱۳۸۸
۱۶	سهام خیارم دختری از هویزه	قاسم یاحسینی	سوره مهر	۱۳۸۸

فهرست منابع

- ۱- آبراهامیان، یرواند؛ ایران بین دو انقلاب، ترجمه احمد گل محمدی و محمد ابراهیم فتاحی، تهران، نشر نی.
- ۲- ابوالحسنی، علی؛ آیت الله حاج سیداحمد طباطبایی (برادر سیدمحمد طباطبایی)، پیشگام در امر تأسیس و تصحیح مشروطیت، تهران، مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر.
- ۳- ابوالحسنی، علی؛ کالبدشکافی چند شایعه درباره شیخ فضل الله نوری، فروش مدرسه چال به بانک استقراضی، آتوگیری از رضاشاه، امین السلطان و...، تهران، مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر.
- ۴- الحسنی، سلیم؛ نقش علمای شیعه در رویارویی با استعمار، ترجمه صفاءالدین تیرائیان، تهران، مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران.
- ۵- الهی، همایون؛ اهمیت استراتژیکی ایران در جنگ جهانی دوم، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.
- ۶- اللهیاری، احمد؛ بهائیان در عصر پهلوی، نیمه پنهان، تهران، کیهان.
- ۷- انقلاب اسلامی به روایت رادیو بی.بی.سی، به کوشش عبدالرضا هوشنگ مهدوی، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
- ۸- بزم اهریمن (جشن های دو هزار و پانصد ساله شاهنشاهی به روایت اسناد ساواک و دربار)، چهار جلد، تهران، مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات.
- ۹- بهبودی، سلیمان؛ خاطرات سلیمان بهبودی، بیست سال زندگی با رضا شاه، به کوشش غلامحسین میرزا صالح، تهران، طرح نو.
- ۱۰- بیات، کاوه؛ ایران و جنگ جهانی اول، تهران، سازمان اسناد ملی.
- ۱۱- بیل، جیمز و ویلیام راجلویس؛ مصدق، نفت و ناسیونالیسم ایران، ترجمه عبدالرضا هوشنگ مهدوی، تهران، نشر نو.
- ۱۲- توکلی، یعقوب؛ سبک شناسی تاریخ نگاری معاصر ایران، تهران، مؤسسه اندیشه و فرهنگ دینی.
- ۱۳- تیموری، ابراهیم؛ تحریم تنباکو، اولین مقاومت منفی در ایران، تهران، شرکت سهامی کتاب های جیبی.
- ۱۴- جامی؛ گذشته چراغ راه آینده است، تهران، ققنوس.
- ۱۵- جعفریان، رسول؛ درک شهری از مشروطه: مقایسه حوزه مشروطه خواهی اصفهان و تبریز، تهران، مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران.

- ۱۶- جعفری، محمدتقی؛ تاریخ از دیدگاه امام علی (ع)، پیام آزادی.
- ۱۷- حائری، عبدالهادی؛ تاریخ جنبش‌ها و تکاپوهای فراماسونری در کشورهای اسلامی، مشهد، آستان قدس رضوی.
- ۱۸- حائری، عبدالهادی؛ تشیع و مشروطیت در ایران و نقش ایرانیان مقیم عراق، تهران، امیرکبیر.
- ۱۹- حائری، عبدالهادی؛ نخستین رویارویی‌های اندیشه‌گران ایران با دو رویه تمدن بورژوازی غرب، تهران، امیرکبیر.
- ۲۰- حسینیان، روح‌الله؛ بیست سال تکاپوی اسلام شیعی در ایران (۱۳۴۰-۱۳۲۰)، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
- ۲۱- حسینیان روح‌الله؛ نقش فدائیان اسلام در تاریخ ایران، تهران، نشر شاهد.
- ۲۲- خاطرات ژنرال هایزر، ترجمه ع. رشیدی، تهران، اطلاعات.
- ۲۳- خاطرات عزت شاهی، تدوین محسن کاظمی، تهران، سوره مهر.
- ۲۴- خاطرات ملکه ثریا، ویراستار سعید قاضی و معصومه عبداللهی، نشر افراسیاب.
- ۲۵- خاطرات همفر جاسوس انگلیس در ممالک اسلامی، ترجمه محسن مؤیدی، تهران، امیرکبیر.
- ۲۶- ۱۵ : خاطرات سیده زهرا حسینی، به اهتمام سیده اعظم حسینی، تهران، سوره مهر.
- ۲۷- ذوقی، ایرج؛ تاریخ روابط سیاسی ایران و قدرت‌های بزرگ، تهران، پاژنگ.
- ۲۸- رسا، سیداسدالله؛ قیام آیت‌الله حاج آقا نورالله نجفی، تهران، مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر.
- ۲۹- رضوانی، محمداسماعیل؛ انقلاب مشروطیت ایران، تهران، فرانکلین.
- ۳۰- روز شمار انقلاب اسلامی، ۱۱ ج، به کوشش میرزا باقر علیان‌نژاد، تهران، سوره مهر.
- ۳۱- ستوده، امیررضا؛ پایه‌های آفتاب، گفته‌ها و ناگفته‌ها از زندگی نامه امام خمینی، تهران، مؤسسه نشر پنجره.
- ۳۲- سولیوان، ویلیام؛ مأموریت در ایران، ترجمه محمود مشرقی، تهران، همه‌همه.
- ۳۳- سیوری، راجر؛ ایران عصر صفوی، ترجمه کامبیز عزیزی، تهران، نشر مرکز.
- ۳۴- شاه‌علی، احمدرضا؛ انقلاب دوم (تسخیر لانه جاسوسی آمریکا، آثار و پیامدها)، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
- ۳۵- شعبانی، رضا؛ تاریخ تحولات سیاسی - اجتماعی ایران در دوره افشاریه و زندیه، تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها.
- ۳۶- شمیم، علی‌اصغر؛ ایران در دوران سلطنت قاجار، تهران، ابن‌سینا.

- ۳۷- صفایی، ابراهیم؛ رهبران مشروطه، تهران، شرق.
- ۳۸- صمیمی، مینو؛ پشت پردهٔ تخت طاووس، تهران، اطلاعات.
- ۳۹- عاقلی، باقر؛ روزشمار تاریخ ایران از مشروطه تا انقلاب اسلامی، تهران، نشر گفتار.
- ۴۰- فخرایی، ابراهیم؛ سردار جنگل، تهران، جاویدان.
- ۴۱- فردوست، حسین؛ ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، ۲ ج، تهران، مؤسسهٔ اطلاعات.
- ۴۲- فوران، جان؛ تاریخ تحولات اجتماعی ایران، ترجمهٔ احمد تدین، تهران، مؤسسهٔ خدمات فرهنگی رسا.
- ۴۳- فورریسون، روبر؛ اتاق گاز (در جنگ جهانی دوم)، ترجمهٔ سیدابوالفرید ضیاءالدین، تهران، مؤسسهٔ فرهنگی پژوهشی ضیاء اندیشه
- ۴۴- کاتوزیان، محمدعلی؛ اقتصادی سیاسی ایران: سلطنت محمدرضا شاه، ترجمهٔ محمدرضا نفیسی، تهران، پایروس.
- ۴۵- کارنامهٔ شیخ فضل الله نوری، مؤسسهٔ مطالعات تاریخ معاصر ایران.
- ۴۶- کاظم زاده، فیروز؛ روس و انگلیس در ایران، ترجمهٔ منوچهر امیری، تهران، مؤسسهٔ کتاب‌های جیبی با همکاری فرانکلین.
- ۴۷- کسروی، احمد؛ تاریخ مشروطه ایران، تهران، امیرکبیر.
- ۴۸- کوثر (مجموعه سخنرانی‌های حضرت امام خمینی)، تهران، مؤسسهٔ تنظیم و نشر آثار امام (ره).
- ۴۹- مجد، محمدقلی؛ تاراج بزرگ، آمریکا و غارت میراث فرهنگی ایران ۱۳۰۴-۱۳۲۰، ترجمهٔ مصطفی امیری، تهران، مؤسسهٔ مطالعات و پژوهش‌های سیاسی.
- ۵۰- مجد، محمدقلی؛ قحطی بزرگ ۱۲۹۸-۱۲۹۶ ش. ۱۹۱۹-۱۹۱۷ م؛ ترجمهٔ محمد کریمی، تهران، مؤسسهٔ مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، ۱۳۸۷.
- ۵۱- مسعود انصاری، احمدعلی؛ پس از سقوط (سرگذشت خاندان پهلوی در دوران آوارگی)، تهران، مؤسسهٔ پژوهش‌های سیاسی.
- ۵۲- ناظم الاسلام کرمانی؛ تاریخ بیداری ایرانیان، به اهتمام علی اکبر سعیدی سیرجانی، تهران، بنیاد فرهنگ ایران و انتشارات آگاه.
- ۵۳- واحد، سینا؛ قیام گوهرشاد، تهران، وزارت ارشاد اسلامی.

